

Број: 01-347-9/07
Датум: 21.12.2007. године

На основу члана 115. став 1. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске" број: 66/02, 29/03, 86/03, 111/04 и 60/07), члана 18. став 1. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 41/04 и 67/07), члана 37. став 1. тачка 4. Пословника о раду Регулаторне комисије за електричну енергију Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број 96/04), члана 49. став 1, а у вези са чланом 116. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број 61/05), и члана 72. став 1. Правилника о јавним расправама и рјешавању спорова и жалби ("Службени гласник Републике Српске" број 71/05), у другом тарифном поступку, по захтјеву за одобрење цијена на прагу електране подносиоца Мјешовити холдинг "Електропривреда" Републике Српске, Требиње Зависно Електродистрибутивно предузеће "Електро-Бијељина" а.д. Бијељина, Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске на 19. (деветнаестој) редовној сједници одржаној 21.12.2007. године донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о утврђивању цијене електричне енергије на прагу електране

1. Подносиоцу захтјева Мјешовити холдинг "Електропривреда" Републике Српске, Требиње Зависно Електродистрибутивно предузеће "Електро-Бијељина", акционарско друштво Бијељина утврђује се потребан годишњи приход у износу од 398.977 КМ за годишњу производњу МХЕ Тишча од 6.555.941 kWh уз средњу годишњу расположиву снагу од 2.102 kW и на основу тога израчуната укупна просјечна (једнокомпонентна) цијена електричне енергије на прагу електране у износу од 0,0609 КМ/kWh, која у двокомпонетном моделу има сљедећу структуру:
 - јединична цијена капацитета у износу од 175,84 КМ/kW годишње и
 - јединична цијена произведене електричне енергије у износу од 0,0045 КМ/kWh.
2. Просјечна цијена електричне енергије на прагу МХЕ Тишча намијењене за снабдијевање неквалификованих купаца у Републици Српској износи 0,0585 КМ/kWh.
3. Цијена из тачке 2. диспозитива овог рјешења примјењује се за обрачун просјечне пондерисане цијене електричне енергије на прагу електрана ради утврђивања тарифних ставова за неквалификоване купце у Републици Српској почев од 01.01.2008. године.
4. Обуставља се поступак покренут по захтјеву подносиоца из тачке 1. диспозитива овог рјешења за одобрење цијене на прагу МХЕ Власеница.

5. Ово рјешење је коначно.
6. Диспозитив овог рјешења објављује се у "Службеном гласнику Републике Српске", а рјешење са образложењем на огласној табли и интернет страници Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске.

Образложење

Чланом 23. алинеја 2. Закона о електричној енергији (у даљем тексту: Закон) дато је у надлежност Регулаторној комисији за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: РЕРС) да пропише методологију и критеријуме за утврђивање цијена снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, а чланом 115. став 1. истог Закона да да утврди структуру цијене и укупну цијену електричне енергије на прагу електрана. РЕРС је донио Правилник о тарифној методологији и тарифном поступку: у даљем тексту Правилник ("Службени гласник Републике Српске", број 61/05), који у члану 6. прописује основна начела, на којима се темељи тарифна методологија и поступак одобравања тарифа и према којима, цијене морају бити правичне, оправдане, недискриминирајуће, утемељене на објективним критеријумима и засноване на оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин. РЕРС је донио и Правилник о извјештавању ("Службени гласник Републике Српске", број 61/07) и Одлуку о одређивању образаца захтјева за одобрење цијена и тарифа и образаца за техничке и финансијске податке ("Службени гласник Републике Српске" број 65/05 и 59/07), којима су прописане обавезе корисника дозволе за обављање електроенергетских дјелатности у погледу достављања извјештаја, података, информација и других докумената, те начин и форма за достављање образаца захтјева и образаца за техничке и финансијске податке, за потребе тарифног поступка.

У циљу одређивања цијене електричне енергије на прагу електране у овом поступку, утврђиван је потребни приход од обављања дјелатности производње електричне енергије који, према одредабама чланова 8-27 Правилника, представља збир трошкова рада и одржавања (пословни расходи), обрачунате амортизације, одобреног поврата на уложена средства, а све наведено умањено за остале приходе остварене коришћењем средстава укључених у регулативну основу и припадајућих трошкова који су већ укључени у одобрене трошкове. Јединична (укупна, једнокомпонентна) цијена на прагу електране утврђује се као однос потребног прихода регулисаног предузећа и обима производње електричне енергије одређеног у складу са правилима билансирања (планирања) и оптималног коришћења капацитета.

Према члану 48. Правилника ова цијена може се утврдити као двокомпонентна која се састоји од:

- а) јединичне цијене снаге која представља однос укупних фиксних трошкова, (укључујући одобрени поврат) и средње годишње расположиве снаге и

б) јединичне цијене енергије обрачунате као однос укупних варијабилних трошкова и обима производње електричне енергије одређеног у складу са правилима билансирања и оптималног коришћења капацитета.

Мјешовити холдинг "Електропривреда" Републике Српске, Требиње Зависно Електродистрибутивно предузеће "Електро-Бијељина", акционарско друштво Бијељина (у даљем тексту: подносилац захтјева) је дана 05.07.2007. године поднијело захтјев за одобрење цијена на прагу електрана за **МХЕ Тишча**, који је у РЕРС-у заведен под бројем 01-347-1/07 и захтјев за одобрење цијене на прагу електране **МХЕ Власеница**, који је у РЕРС-у заведен под бројем 01-348-1/07, уз који је достављена пратећа документација и прописани обрасци са техничким и финансијским подацима, прописане Правилником о извјештавању. Даном 13.07.2007. године РЕРС је доставио обавјештење подносиоцу о његовој обавези да обавјести све своје купце о поднесеном захтјеву, како је прописано чланом 94. Правилника.

Након прегледа поднесеног захтјева са пратећом документацијом, утврђено је да захтјев није комплетан, па је на основу члана 32. став 1. Закона и 89. став 1. Правилника, од подносиоца тражено да допуни захтјев достављањем образложења и документације путем поште.

Иако подносилац захтјева у остављеном року није доставио све потребне податке, РЕРС је одлучио да се проведе други тарифни поступак имајући у виду да ће се на формалној расправи подносиоцу захтјева омогућити да докаже оправданост и утемељеност свог захтјева прилагањем додатне документације и давањем изјава овлашћених представника подносиоца. РЕРС је на 11. редовној сједници одржаној 14.08.2007. године донио Одлуку број Р-11-404-109/07 о провођењу другог тарифног поступка. Овом одлуком утврђено је мјесто, вријеме и предмет одржавања формалних расправа, рокови достављања коментара јавности, услови и критеријуми за стицање статуса умјешача у поступку, те одређен водитељ поступка. О свему овоме јавност је обавјештена путем обавјештење за јавност које је објављено на интернет страници РЕРС-а и писаном медију.

До истека назначеног рока за подношење захтјева за стицање статуса умјешача, захтјеве су доставили: Мјешовити холдинг „Електропривреда“ Републике Српске Матично предузеће а.д. Требиње (у даљем тексту: МХ ЕРС МП) и Институција Омбудсмана за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини (у даљем тексту Омбудсман за заштиту потрошача). МХ ЕРС МП свој захтјев за стицање статуса умјешача у свим поступцима заснива на чињеници да је као матично предузеће оснивач зависних електроенергетских предузећа која су подносиоци захтјева и уједно је и већински власник капитала у тим предузећима, те располаже подацима и чињеницама од значаја за тарифни поступак. Омбудсман за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини такође је поднио захтјев за стицање статуса умјешача у свим поступцима. Захтјев заснива на чињеници да је Омбудсман за заштиту потрошача независна институција, успостављена са циљем да промовише добро и ефикасно провођење политике заштите потрошача и субјект одговоран за заштиту потрошача у Босни и Херцеговини. РЕРС је размотрио поднесене захтјеве за стицање статуса умјешача и оцијенио да су основани и да испуњавају прописане критеријуме. РЕРС је на 12. редовној сједници одржаној 23.08.2007. године донио Рјешење број Р-12-418-123/07 којим се

усваја захтјев МХ ЕРС МП и Рјешење број Р-12-418-124/07 којим се усваја захтјев Омбудсмана за заштиту потрошача и утврђује статус умјешача у другом тарифном поступку ради одобравања цијена и тарифа за електричну енергију. Умјешач Омбудсман за заштиту потрошача у БиХ није учествовао на формалној расправи у овом поступку.

Формална расправа, која је била отворена за јавност, одржана је 21.09.2007 године и на њој су разматрана питања која су дефинисана на припремној расправи одржаној 31.08.2007. године. На формалној расправи од подносиоца захтјева је затражено да образложи и документује оправданост свих позиција у захтјеву.

За питања која нису расправљена на формалној расправи, водитељ поступка је омогућио подносиоцу да у остављеним роковима достави потребну документацију и детаљна писана образложења.

У свом измијењеном и допуњеном **захтјеву** за одобрење цијене на прагу електране достављеном РЕРС-у дана 10.08.2007. године, подносилац је предложио цијену на прагу електране МХЕ Тишча од 0.0611 KM/kWh и цијену на прагу електране МХЕ Власеница од 0.0653 KM/kWh.

Захтјев за МХЕ Тишча је заснован на потребном приходу за обављање дјелатности којег чине:

- варијабилни трошкови за остварење годишње производње од 6.300 MWh за МХЕ Тишча у износу 29.590 KM;
- фиксни трошкови рада и одржавања за МХЕ Тишча средње годишње расположиве снаге од 2,05 MW у износу 350.484 KM и
- поврат на ангажовани капитал у износу 4.651KM.

Захтјев за МХЕ Власеница је заснован на потребном приходу за обављање дјелатности којег чине:

- варијабилни трошкови за остварење годишње производње од 5.560 MWh електричне енергије од 31.692 KM,
- фиксни трошкови рада и одржавања за МХЕ Власеница средње годишње расположиве снаге од 0,85 MW износе 331.434,
- поврат на капитал није захтијеван.

Дана 19.07.2007. године, а након подношења захтјева за одобрење цијене на прагу електране, ступио је на снагу Закон о измјенама и допунама Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске", број 60/07 од 11.07.2007. године). Овим измјенама Закона у члану 52. алинеја 1, између осталог је прописано да у електроенергетском сектору РЕРС издаје дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије у производним објектима снаге преко 1 MW. Дакле, за обављање дјелатности производње електричне енергије у производним објектима снаге мање од 1 MW РЕРС не издаје дозволу за обављање дјелатности производње електричне енергије.

Имајући у виду измијењену одредбу члана 52, а у вези са одредбом члана 54. Закона, према којима РЕРС не издаје дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије у производним објектима снаге мање од 1 MW, произилази да РЕРС није надлежан да за такве производне објекте утврђује цијену електричне енергије на прагу ових производних објеката у тарифном поступку који се проводи пред РЕРС-ом. Наиме, у тарифном поступку РЕРС утврђује структуру и укупну цијену електричне енергије на

прагу електрана којима је одређена обавеза производње електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца у систему обавезе јавне услуге.

За производне електране којима за обављање дјелатности није потребна дозвола РЕРС-а, не постоји ни могућност одређивања обавезе јавне услуге, нити било које друге обавезе од стране РЕРС-а, као ни могућност надзора над примјеном цијена које одређује РЕРС.

Како МХЕ Власеница има инсталисану снагу 0,9 MW, тј мању од 1 MW, то РЕРС није надлежан да регулише услове под којим се обавља електроенергетска дјелатност у овој електрани, те ни да утврђује цијену електричне енергије на прагу електране.

С обзиром на наведени чињенични и правни основ обустављен је поступак по захтјеву МХ ЕРС Требиње ЗЕДП "Електро-Бијељина" а.д. Бијељина број 01-348-1/07 за одобрење цијене на прагу МХЕ Власеница.

Након детаљне анализе поднесеног захтјева за одобрење цијене на прагу МХЕ Тишча са пратећом документацијом, као и изведених доказа на формалној расправи, водитељ поступка је извршио оцјену доказа појединачно и свих доказа заједно, имајући у виду резултате cjелокупног поступка и на основу члана 70. став 1. Правилника о јавним расправа и рјешавању спорова и жалби сачинио Извјештај водитеља поступка са препоруком и доставио га РЕРС-у, као подлогу за доношење коначне одлуке. Извјештај са препоруком је достављен и учесницима у поступку, те је објављен на огласној табли и интернет страници РЕРС-а.

У Извјештају водитеља поступка садржане су препоруке РЕРС-у за одобрење свих ставки у структури потребног прихода и енергетске вриједности на основу којих је утврђена препоручена укупна просјечна цијена на прагу за МХЕ Тишча од 0,0589 КМ/кWh. Предложен је потребни приход за обављање дјелатности производње електричне енергије за план производње електричне енергије од 6.555.941 кWh електричне енергије са средњом годишњом снагом од 2.102 кW у износу од 385.873 КМ, којег чине:

- варијабилни трошкови за остварење плана производње у износу од 29.331 КМ,
- фиксни трошкови рада и одржавања електране у износу 328.915 КМ,
- поврат на ангажовани капитал у стална средства регулативне основе по стопи од 2% на власнички капитал у износу 27.627 КМ.

На основу члана 70. став 3. истог Правилника о јавним расправа и рјешавању спорова и жалби, остављена је могућност учесницима у поступку и заинтересованим лицима да могу поднијети своје коментаре у року од осам дана од дана достављања извјештаја.

Подносилац захтјева је благовремено доставио коментаре на Извјештај водитеља поступка са формалне расправе у поступку утврђивања цијене на прагу електране број 01-347-15/07 од 30.11.2007. године. Наведени коментари се односе на **трошкове рада и одржавања и то:**

- нереална основица из првог тарифног поступка, те мањи ниво зарада у односу на друга предузећа у базној години;
- распоред радника и приписивање трошкова рада управника (50% трошкова) у износу 13.104 КМ на ХЕ Тишча, с обзиром да је цијели

износ приписан ХЕ Власеница гдје је организационо лоциран управник РЈ - Општи и зај. послови РЈ Власеница,

- раст трошкова живота 5% у септембру 2007. у односу на просјек 2006.

МХ ЕРС МП је као умјешач у овом поступку доставио је коментаре који се тичу висине предложених трошкова рада у извјештајима водитеља поступака за одобрење цијена на прагу електрана у Републици Српској. Примједба на износ одобрених трошкова рада, коју је поднио подносилац и која је опширно образлагана у достављеном коментару умјешача МХ ЕРС - Матично предузеће своди се на оспоравање стопе раста трошкова живота до августа 2007. године као референтне вриједности за повећање трошкова рада у посматраном периоду од претходног тарифног поступка и на захтјев за додатно увећање за раст трошкова живота по посљедњем извјештају Завода за статистику РС.

Други аргумент умјешача МХ ЕРС МП је поређење са нивоом зарада у Електропреносу БиХ и НОС-у, гдје се доказује да су просјечне зараде запослених у предузећима у саставу МХ ЕРС знатно ниже него у ове двије компаније.

Подносилац и умјешач МХ ЕРС МП су приговорили и на препоруку водитеља поступка да се електрична енергија произведена у МХЕ Тишча, као дистрибутивној електрани, продаје нетарифним купцима, образлажући то немогућношћу да се та енергија даје у преносни систем.

Наконведеног цјелокупног поступка, РЕРС је на основу чињеница и доказа садржаних у Извјештају водитеља поступка, те разматрања коментара учесника у поступку утврдио сљедеће:

Годишња производња електричне енергије, као основа за одређивање структуре и укупне цијене на прагу електране одређене у овом тарифном поступку, износи **6.555.941 kWh**, а одређена је на нивоу просјечне годишње производње остварене у посљедњих 5 година.

За одређивање јединичне цијене капацитета на прагу електране користи се дефинисана **снага** као средња годишња расположива снага од **2.102 kW**.

Чланом 18. Правилника дефинисана је **регулативна основа** као "нето вриједност ангажованих сталних средстава за обављање лиценциране дјелатности и нето вриједност трајних обртних средстава неопходних за редовно пословање". Подносилац је доставио листу основних средстава, са подацима о набавној вриједности, исправци и обрачуну амортизације за свако средство. Менаџмент предузећа ЗЕДП Електро-Бијељина а.д. Бијељина извршио је алокацију средстава и запослених на сегмент ХЕ Тишча која непосредно учествују у његовој пословној активности и која му се приписују на разумној основи, тако да се прихвата износ који наводи подносилац без икаквих корекција. У захтјеву је предложена вриједност регулативне основе у износу од 1.381.359 КМ и то је уједно и одобрена вриједност коју чине нето вриједност основних средстава у износу од 1.369.117 КМ и вриједност нето трајних обртних средстава у износу од 12.242 КМ.

Подносилац је извршио алокацију средстава и извора са стањем на дан 01.01.2007. године и установио рачуноводствену евиденцију прихода и расхода сегмента производње електричне енергије у ХЕ Тишча. На основу

стварно извршеног рачуноводственог раздвајања од 01.01.2007. године, извршено је процјењивање остварених трошкова у 2006. години.

У току формалне расправе представници подносиоца захтјева су образложили начин на који су извршили алокацију трошкова управе, општинских и заједничких послова на сегменте.

Смањење трошкова управе, општинских и заједничких послова приписаних сегменту у односу на износе приписане у првом тарифном поступку образложено је алокацијом на сегменте на основу прецизнијих кључева и рационализацијом ове врсте трошкова у предузећу.

У захтјеву подносиоца нису садржани трошкови управе, општинских и заједничких послова који се обављају у другом правном лицу, а који се односе на трошкове Матичног предузећа МХ ЕРС.

Подносилац захтјева је тражио да му се признају као оправдани **укупни трошкови рада и одржавања** МХЕ Тишча у износу од 380.075 КМ, Анализирајући Извјештај водитеља поступка као и примједбе подносиоца захтјева и примједбе достављене од стране умјешача на износ предложених трошкова, РЕРС је извршио оцјену доказа и одредио се у погледу висине трошкова рада и одржавања као елемента потребног прихода на начин како је наведено у тексту који слиједи.

Трошкови рада - варијабилни дио. Након спровођења тарифног поступка, а на основу чињеница и доказа који су садржани у коначном писаном Извјештају водитеља поступка и коментара на Извјештај, одобрен је износ од **5.088 КМ** на име варијабилног дијела трошкова рада.

Трошкови рада - фиксни дио. РЕРС је на име фиксног дијела трошкова рада одобрио износ од **113.014 КМ**. Примједба подносиоца да је износ одобрен у првом тарифном поступку као основица за одређивање трошка у овом тарифном поступку нереалан није утемељена, јер је препорука водитеља поступка садржавала корекцију те основице, која увећана за 52%. Поштујући начело обазривости, РЕРС је уважио примједбу у вези са припадајућим трошковима управе на нивоу пословнице подносиоца и трошкови зарада у ХЕ Тишча увећани су за 13.104 КМ.

РЕРС је пажљиво размотрио и оцијенио захтјев подносиоца за повећање стопе поврата на уложени капитал и повећање трошкова рада, као основне елементе у структури захтијеваног повећања цијене.

РЕРС оцјењује примјереном препоруку водитеља поступка и уважавање кумулативне стопе раста трошкова живота закључно са мјесецем за који су били познати подаци у вријеме када су окончан поступак формалне расправе. РЕРС такође оцјењује неоснованим захтјеве подносиоца и умјешача за симултано праћење раста трошкова живота и свих других трошкова закључно са даном подношења примједби, а у исто вријеме обрачун прихода који се остварују из других основа, осим производње ради снабдијевања тарифних купаца електричном енергијом, а за које су трошкови укључени у потребни приход, на нивоу просјека 2006. године.

Међутим, поштујући начело обазривости РЕРС је уважио захтјеве подносиоца да се трошкови који нису под контролом подносиоца обрачунају по цијенама које подносилац може документовати. Трошкови рада нису

трошкови ван контроле подносиоца. Аргументи у вези са колективним уговором и најнижом цијеном рада која из тога проистиче спадају у домен који је ван надлежности РЕРС-а. Број запослених радника и обим њихових послова, појединачни услови уговора са запосленим, као и методе обрачуна зарада на основу сложености и обима посла су питања којима се баве надлежни у предузећу. РЕРС само оцјењује укупан износ овог трошка уважавајући како затечено стање, тако и потребу реструктурирања.

Приликом доношења одлуке, РЕРС је користио упоредне анализе, и то између предузећа у РС, са предузећима у окружењу и у европским земљама који су доступни јавности (било да су објављени од стране званичних статистичких агенција или на интернет страницама компанија).

Ова поређења показују да су, иако је просјечна зарада по запосленом нижа него у земљама ЕУ, и нижа него у неким земљама у окружењу (Словенија, Хрватска), трошкови рада мјерени и по јединици производње и по јединици инсталисане снаге већи него у већини других земаља.

Уз све резерве у погледу начина презентације трошкова рада, просјечан трошак рада запослених по kW инсталисане снаге и произведеном kWh електричне енергије, те показатељ продуктивности рада по методологији ЕУРОСТАТ-а у предузећима у саставу МХ ЕРС су упоређени са истим показатељима у сличним компанијама у другим земљама. Продуктивност рада, мјерена додатом вриједношћу у цијени коштања по запосленом у МХ ЕРС износи 18,8 €/запосленом, а у Европској Унији 122,4 €/запосленом.

Учешће трошкова рада у укупним приходу и продуктивност рада у предузећима у саставу МХ ЕРС, упоређени са истим показатељима у ЕУ, а посебно у земљама чланицама ЕУ које се, било по регионалном или развојном критеријуму, могу поредити са РС, за предузећа у области електричне енергије, гаса и водоснабдијевања, дати су у табели:

	Просјечни трошак рада по запосленом (у 000 ЕУР)	Додана вриједност по запосленом (у 000 ЕУР)	% зарада у укупном приходу
ЕРС	8,1	18,8	24,73%
ЕУ -25	43,2	122,4	9,18%
Чешка	12,6	54,5	6,54%
Естонија	8,5	27,7	7,62%
Шпанија	56,4	299,1	6,43%
Италија	39,0	130,5	8,18%
Летонија	6,6	16,2	14,73%
Литванија	7,8	20,0	10,79%
Мађарска	15,8	42,1	7,44%
Аустрија	62,7	154,0	11,51%
Пољска	11,3	36,9	8,63%
Словенија	23,2	57,0	12,47%
Словачка	9,9	52,8	5,97%
Румунија	5,0	7,6	8,20%
Бугарска	6,1	19,3	6,94%

Ако се као циљна вриједност користе подаци о нивоу зарада по запосленом у словеначким електранама, а које су у просјеку 3 пута веће него у РС, учешће трошкова рада у укупним трошковима ХЕ у РС је 24,3%, а у словеначким ХЕ 22% (подаци за 2006. годину).

Због тога РЕРС не може прихватити захтјев подносиоца и умјешача да се додатно повећање трошкова зарада одобри као оправдан трошак.

РЕРС својом одлуком о нивоу оправданих трошкова рада одобрених у овом тарифном поступку ни на који начин не прејудицира дефинисање политике запошљавања у предузећу, политику стимулативног награђивања запослених и друге аспекте кадровске политике. Анализирајући приходе и расходе подносилаца захтјева РЕРС види могућност да се путем рационализације осталих трошкова пословања и остваривања већег прихода из осталих основа осим производње електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца, може постићи оквир за прерасподјелу трошкова у корист зарада, наравно, уколико је подносилац тако дефинисао своју пословну политику.

Примједбе у вези са трошковима рада које одобрава Државна регулатора комисија за електричну енергију (у дљем тексту: ДЕРК) нису узете у обзир, јер РЕРС није надлежан да оцјењује одлуке ДЕРК-а и обрнуто.

У складу са Одлуком о висини водопривредних накнада ("Службени гласник Републике Српске" број 55/01 и 49/02), на име **трошкова накнада за кориштење добара - варијабилни дио** одобрава се трошак у висини обавезе извршене у базној години и кориговано на обим производње електричне енергије који служи као основа за обрачун цијене на прагу електране, у укупном износу од **24.423** КМ.

Трошак **амортизације** одобрен је у износу од 67.283 КМ, а на основу података о основним средствима која се користе за производњу електричне енергије у МХЕ Тишча, а које је доставио подносилац.

Материјал и резервни дијелови одобрени су у износу од **31.393** КМ, а према захтјеву, у висини остварења у 2006. години

Тршкови горива и енергије одобрени су у износу од **19.348** КМ.

Трошкови производних услуга за одржавање одобрени су у износу од **25.494** КМ, колико је и подносилац навео у захтјеву.

Трошкови осталих производних услуга који обухватају издатке за транспорт, закуп, рекламу, комуналне услуге и слично одобрени су у износу од **7.482** КМ, у висини остварења у 2006. години.

Одобрен је износ **трошкова осигурања** имовине и запослених који је остварен у базној години у износу од 508 КМ уз напомену да овај трошак није био одобрен у првом тарифном поступку, јер је био приписан заједничким пословима.

Чланарине, порези и доприноси који не зависе од учинака одобравају се у висини остварења базне године у износу од 481 КМ и чине их чланарине Привредној комори, пословним удружењима, обавезни допринос синдикату, судске и друге таксе и слични издаци.

Трошкови **регулаторе накнаде** одобрени су у износу који одговара проценту од 0,346% на потребни приход корисника дозволе за производњу електричне енергије, који је примјењиван у базној години, а у износу од **1.542** КМ.

Што се тиче **трошкова непроизводних услуга**, репрезентације и других нематеријалних трошкова, а с обзиром на висину износа, уважен је захтјев подносиоца и одобрен износ од **1.636 КМ**.

Остали фиксни трошкови (резервисања, отписи, расходи и сл.) одобравају се у износу од 432 КМ.

Трошкови управе, општинских и заједничких послова који се обављају у предузећу одобравају се у износу од 64.503 КМ, како је идентификовао подносилац, с обзиром да је рачуноводствено раздвајање и дефинисање пословних сегмената почетком 2007. године омогућило да се прецизније идентификују трошкови сваког сегмента у предузећу, као и трошкови мјеста трошкова који обављају опште и заједничке послове за више сегмената.

Трошкови послова које обавља МП МХ Електропривреда РС одобравају се у износу од **8.903 КМ**. У захтјеву подносиоца нису садржани трошкови управе, општинских и заједничких послова који се обављају у другом правном лицу, а који се односе на трошкове Матичног предузећа МХ ЕРС. С обзиром на изнесу аргументацију у поступку формалне расправе, РЕРС је оцијенио да постоји исти основ за настанак овог трошка у сегменту производње МХЕ Тишча као код било ког другог корисника дозволе за производњу електричне енергије у саставу МХ ЕРС. Како су се сви подносиоци у поступку формалне расправе изјаснили да су сагласни са планираним нивоом и распоредом трошкова Матичног предузећа МХ ЕРС, те да је потребно преузети послове који су Статутом повјерени Матичном предузећу, укључујући израду дугорочних планова развоја, за које је у овом тарифном поступку утврђено да их није израдио нико од подносилаца захтјева, одобрено је 2% укупних прихода сваког корисника дозволе који послује у саставу МХ ЕРС, а који одговара износу који је био одобрен у претходном тарифном поступку, увећан за износ који обезбјеђује финансирање потребних студија и стратегија и планова развоја за све подносиоце.

Притом РЕРС оцјењује да, у складу са достављеним документима и изјавама датим на формалној расправи, овај издатак покрива трошкове израде планова пословања, израде студија развоја, израде дугорочних планова и стратегија развоја, трошкове увођења система квалитета и увођење ефикасног система финансијског управљања, те друге послове наведене у плану МХ ЕРС - Матично предузеће за све чланице холдинга, без додатних трошкова за подносиоца.

Укупни трошкови дјелатности производње електричне енергије у МХЕ Тишча одобрени су у износу од 371.349,00 КМ од чега варијабилни трошкови 29.331 КМ и фиксни трошкови 342.019 КМ.

Стопа поврата на капитал утврђена је у складу са члановима 22, 23. и 24. Правилника, и на власнички капитал износи 2%. На основу тога је утврђен поврат на власнички капитал у износу од **27.627 КМ**.

Подносилац захтјева је у складу са МРС 16 и усвојеним рачуноводственим политикама уредно објелоданио износ ревалоризационих резерви у структури власничког капитала, као и износ реализованих ревалоризационих резерви, што је резултирало да износ захтијеваног поврата на власнички капитал, обрачунатог примјеном стопе од 3% и умањеног за реализоване ревалоризационе резерве буде 4.651 КМ.

Имајући у виду чињеницу да су корисници дозвола за обављање електроенергетских дјелатности прије дефинисања заједничке рачуноводствене политике на различите начине вршили усклађивање књиговодствене вриједности имовине, те према томе износи ревалоризационог вишка у евиденцији корисника дозвола су резултат стицаја више околности и различитих приступа, чиме примјена одредбе члана 24. став (2) на овако одређене износе доводи предузећа у различит положај зависно од тога како су вршили усклађивање вриједности имовине до 2002. године, а након тога зависно од тога како су примјењивали усвојену рачуноводствену политику.

С обзиром да се у овом тарифном поступку оцјењује оправданост елемената захтјева за одобрење цијена свих предузећа у саставу МХ ЕРС, да код више подносилаца недостају подаци о реализованом ревалоризационом вишку, РЕРС је одлучио да се обрачунати поврат на власнички капитал обрачуна по истој стопи за све подносиоце, без умањења за стварно објелодањени или процијењени реализовани ревалоризациони вишак, како би избјегли да РЕРС врши процјене ових вриједности.

Стога је потребно да подносилац изврши процјену фер вриједности основних средстава на бази трошка замјене новим (РЦН), фер садашње вриједности и процјену дијела вриједности основних средстава која одговара акумулираној амортизацији обрачунатој на одређену тржишну вриједност новог средства у складу са одредбама Закона о порезу на добит, и укупном импаритету, и на основу тога формира основицу за обрачун поврата на капитал. На тај начин ће се обезбиједити да регулативна основа свих корисника дозволе буде одређена на исти начин, без обзира на рачуноводствену политику и начин њене примјене, а у структури потребног прихода неће бити садржан трошак амортизације на већ амортизована средства и поврат на већ амортизовани дио вриједности средстава.

Остали приход: Подносилац захтјева је навео да МХЕ Тишча не остварује приходе од нерегулисаних дјелатности, односно да се трошкови који су алоцирани на МХЕ Тишча односе само на трошкове производње електричне енергије и сразмјеран дио трошкова општих и заједничких послова који се обављају у предузећу.

Потребан приход: Анализом захтјеваних трошкова и расхода, те процјеном њихове оправданости и цјелисходности ради обављања дјелатности производње електричне енергије, РЕРС је одобрио подносиоцу захтјева потребни приход за годину примјене цијена у износу од **398.977** КМ за годишњу производњу од 6.555.941 kWh.

На основу годишње производње електричне енергије и расположиве снаге, а складу са чланом 48. Правилника, израчуната је просјечна цијена на прагу електране од **0,0609** КМ/kWh, која у двокомпонентном моделу има сљедећу структуру:

- ✦ цијена капацитета у износу од 175,84 КМ/kW годишње и
- ✦ цијена произведене електричне енергије у износу од 0,0045 КМ/kWh.

Цијена на прагу електране за тарифне купце: Како и дистрибутивне електране имају исти статус у погледу свог учешћа у снабдијевању тарифних купаца, то је за снабдијевање тарифних купаца потребно да учествују

сразмјерно удјелу своје производње у укупној производњи електричне енергије у РС. Примједба подносиоца да се електрична енергија из МХЕ Тишча не може продавати ван дистрибутивног подручја подносиоца јер се не даје у преносни систем је неоснована, јер се купопродајне трансакције могу обављати путем номинованих количина код оператора система, независно од физичког тока електричне енергије.

Пројектовани приход од нетарифних купаца, као калкулативна величина одређен је на бази тржишне цијене у складу са чланом 50. и 51. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку.

Приход од продаје електричне енергије нетарифним купцима је величина која зависи од тржишних цијена и у том дијелу је ван контроле подносиоца. Да би се утицај промјенљивих цијена на приход подносиоца свео на што мању мјеру, РЕРС у калкулацији прихода од нетарифних купаца примјењује начело обазривости у погледу пројектоване тржишне цијене.

Имајући у виду остварене продајне цијене за нетарифне купце подносиоца у базној години, остварене цијене и кретање цијена електричне енергије на доступном тржишту, РЕРС процјењује да просјечна тржишна цијена коју подносилац може остварити на референтном тржишту БиХ износи најмање 0,088 KM/kWh. У складу са начелом обазривости, РЕРС за обрачун прихода од осталих купаца користи цијену од 0,065 KM/kWh, чиме се обезбјеђује да подносилац, у случају значајног одступања од годишње производње утврђене у овом тарифном поступку, може надокнадити оправдане трошкове рада и одржавања, као и поврат од најмање 2%. Остварењем утврђене годишње производње подносилац може остварити већи приход од потребног прихода утврђеном у овом тарифном поступку од најмање 54.595 KM, и тиме остварити већу добит од одобрене или неку другу ставку у структури потребног прихода у складу са својом пословном политиком.

Цијена електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца утврђена је на основу потребног прихода заснованог на наведеним претпоставкама.

У складу са чланом 51. Правилника о тарифној методологији и тарифном поступку, а на основу потрошње неквалификованих купаца електричне енергије у Републици Српској која износи 63,8% укупне годишње производње, РЕРС одобрава цијену електричне енергије на прагу електране за снабдијевање тарифних купаца. Потребни приход који треба да се оствари од тарифних купаца износи 244.687 KM. Одобрена просјечна цијена електричне енергије на прагу МХЕ Тишча намијењене за снабдијевање неквалификованих купаца у Републици Српској износи **0,0585** KM/kWh.

Како је цијена електричне енергије на прагу електране садржана у цијени снабдијевања неквалификованих купаца електричном енергијом, приликом утврђивања потребног прихода на годишњем нивоу и на основу њега цијене, РЕРС је посебно водио рачуна о интересима купаца електричне енергије, уважавајући истовремено и потребе подносиоца захтјева и сматра да је утврђена цијена правична, јасна и заснована на објективним критеријумима и да подносилац захтјева може подмирити оправдане трошкове рада и одржавања и остварити поврат на уложени капитал, те да су начела тарифне методологије прописана чланом 6. Правилника у потпуности примијењена.

Приликом одлучивања РЕРС је имао у виду и чињеницу да се тарифни купци снабдијевају електричном енергијом у систему обавезе јавне услуге, како је то прописано чланом 51. Закона, да је условима издате дозволе подносиоцу захтјева та обавеза одређена, у оквиру које је исти дужан да својим купцима обезбиједи електричну енергију што је могуће економичније. Обавеза јавне услуге подразумијева и сигурност снабдијевања, редовност и квалитет услуге и цијену, укључујући и заштиту крајњих купаца, како је то прописано чланом 3. Директиве о правилима унутрашњег тржишта електричне енергије 2003/54/ЕС.

У прелазном периоду примјене Правилника, док се не испуне сви прописани услови, РЕРС је утврђивао чињенице на основу података, које му је доставио и образлагао подносилац захтјева, а недостајуће податке је процјењивао на основу члана 98. Правилника, уважавајући чињеницу да је електроенергетски сектор у Републици Српској у фази реструктурирања у коме је корисницима дозвола омогућено одређено вријеме за прилагођавање условима регулације.

У прелазном периоду РЕРС ће у складу са чланом 32. став 1. и чланом 113. став 1. Закона о електричној енергији, правилима и прописима РЕРС-а, као и условима дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије, од подносиоца захтјевати достављање одређених података и информација. Ову обавезу подносилац захтјева је дужан испунити и на тај начин ће се у будућим тарифним поступцима употпунити чињенични основ, на бази кога ће се моћи још објективније оцјењивати оправданост појединих трошкова. РЕРС ће, такође, у оквиру редовних и ванредних активности надгледања примјене услова дозволе, вршити провјере остварења и алокације трошкова по основу обављања лиценциране дјелатности. Анализе резултата добијених провођењем ових активности могу бити основ за покретање тарифног поступка на иницијативу РЕРС-а.

У цјелокупном тарифном поступку водило се рачуна и о постепеном увођењу међународно прихваћене регулаторне праксе и постепеног увођење општеприхваћених међународних стандарда, како би се избјегле изненадне и драстичне промјене тарифа у прелазном периоду регулације тржишта електричне енергије у Републици Српској, како је то прописано чланом 5. став 1. тачка и) и чланом 116. став 1. Правилника.

На основу свега наведеног, слиједећи циљеве одређене Законом, РЕРС је утврдио потребан приход за обављање дјелатности производње електричне енергије подносиоца захтјева и структуру цијене на прагу електране, као што је то наведено у тачки 1. диспозитива овог рјешења, а на основу члана 8-27 и члана 47-53 Правилника.

Тачка 2. диспозитива рјешења заснива се на члану 51. став 1. Правилника.

Тачка 3. диспозитива овог рјешења заснива се на члану 49. став 1. и члану 102. став 1. Правилника.

Ово рјешење је коначно, како је наведено у тачки 5. диспозитива рјешења, а на основу члана 29. Закона, на коме се заснива и поука о правном лијеку.

Тачка 6. диспозитива овог рјешења заснива се на одредби члана 34. Закона и члана 20. Статута Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске, којим је прописано да се одлуке и рјешења Регулатора објављују у

„Службеном гласнику Републике Српске“. С обзиром да је образложење рјешења преобимно, а у циљу економичности, у „Службеном гласнику Републике Српске“ објављује се увод и диспозитив рјешења са назнаком мјеста гдје се комплетно рјешење ставља на располагање, чиме се сматра да је остварен принцип транспарентности.

Правна поука: Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана пријема рјешења.

Предсједник

Миленко Чокорило